Bijlage bij *Lampas* 48.3, 2015

PIET GERBRANDY, MARTJE RAIJMAKERS, MIKE KRUIJER, JORI CASTRICUM EN PETRA WILDEBOER

JANUS:
een etymologisch wiki-woordenboek Latijn voor leerlingen

Opdrachten

Deze opdrachten horen bij JANUS, een etymologisch wiki-woordenboek Latijn. Het wiki-woordenboek is te vinden op http://janus.humanities.uva.nl/. In het najaar van 2014 hebben Jori Castricum en Petra Wildeboer op kleine schaal met JANUS geëxperimenteerd. Ze gingen daarbij uit van hoofdstuk 19 uit de leergang *Disco*. Voor de opdrachten die we hieronder weergeven, geldt dat de leerlingen de vragen soms kunnen beantwoorden zónder gebruik te maken van JANUS, maar dat zij dit programma meestal wél nodig hebben. Dit hangt af van de algemene kennis en voorkennis van de leerlingen. Voor het maken van de opdrachten is het noodzakelijk dat de leerlingen toegang hebben tot de website van JANUS.

Opdracht 1: Etymologische vragen

1. a. Welk Latijns werkwoord, en welk Latijns zelfstandig naamwoord kun je terugvinden in het woord *lucifer*?
   b. Wat betekent *lucifer* letterlijk?
2. Het Nederlandse woord 'trammelant' is afkomstig van het Latijnse werkwoord *tremere*.
   a. Wat betekent 'trammelant'?
   b. Leg de relatie uit tussen deze betekenis van *tremere* en het Nederlandse 'trammelant'.
3. Van de perfectumstam *genui* (van *gignere*) is de naamval 'genitivus' afgeleid.
   a. Wat betekent 'genitivus' letterlijk?
   b. Leg het verband uit tussen deze betekenis van 'genitivus' en het werkwoord *gignere*.
4. Het Engelse woord 'pestiferous' is verwant met het Latijnse werkwoord *ferre*.
   a. Wat betekent 'pestiferous' letterlijk?
   b. Uit welke twee woorden is 'pestiferous' dus samengesteld?

Opdracht 2: Sorteren

Hieronder zie je een aantal woorden uit moderne vreemde talen.

1) *genitals*; 2) *la coalition*; 3) *Interferenz*; 4) *agrarian*; 5) *entrer*; 6) *la légion*; 7) *dismiss*
   a. Sorteer de woorden in de juiste kolom: Engels, Frans of Duits. Let hierbij op de aanwijzing in de eerste kolom.
   b. Noteer van welk Latijns woord de woorden van de moderne vreemde talen zijn afgeleid.
   c. Schrijf de betekenis van het Latijnse woord op in de laatste kolom.

Aanwijzing	*Engels*	*Frans*	*Duits*	*Latijn*	*Betekenis*
a. boer					
b. groot aantal					
c. wegsturen					
d. voortplantingsorgaan					
e. entree					
f. politieke samenwerking					
g. wederzijdse invloed					

Opdracht 3: Kruiswoordpuzzel

NB1: de tweeklank ‘ij’ wordt als twee losse letters geschreven: i – j.

NB2: twee losse woorden worden aan elkaar geschreven.

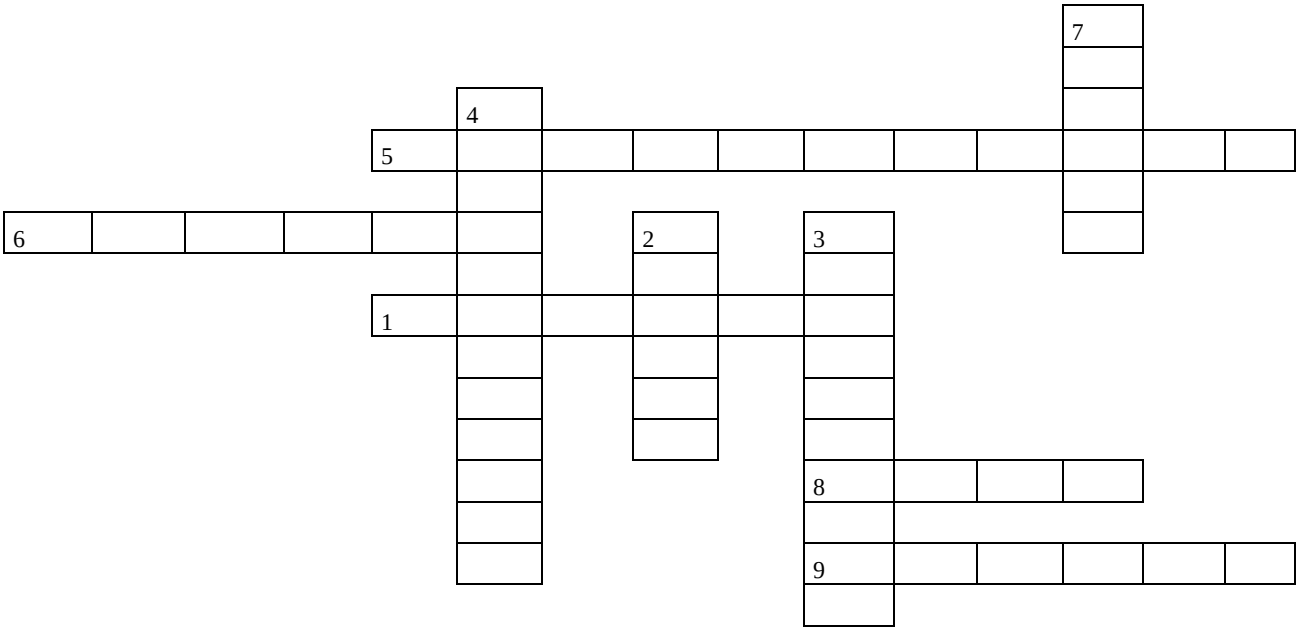

Horizontaal	**Verticaal**
1. Met het Latijnse woord *singuli* is het Engelse woord voor een ‘alleenstaande’ verwant. Welk Engels woord? (**single**)	2. Welk Nederlands woord is verwant met het Latijnse werkwoord *urgere*? (**urgent**)
5. In het Frans kun je spreken van een ‘constitution’. Van welk Latijns woord is ‘constitution’ afgeleid? Geef de infinitivus. (**constituere**)	3. Het Nederlandse woord ‘patio’ is gebaseerd op het Latijnse werkwoord *patere*. Wat betekent *patio*? (**openterras**)
6. In het Engels kun je zeggen dat er ‘animosity’ (‘vijandschap’) tussen personen bestaat. Van welk Latijns woord is ‘animosity’ afkomstig? (**animus**)	4. Wat is een duurder woord in het Nederlands voor ‘vaststellen’? (**constitueren**)
8. Het Latijnse woord *opes* betekent ‘hulpmiddelen, rijkdom’. Het Nederlandse woord ‘opulent’ is hiervan afgeleid. Wat betekent ‘opulent’? (**rijk**)	7. Van het Latijnse woord *acer* is in het Frans ‘accent aigu’ afkomstig. Wat betekent ‘aigu’ letterlijk? (**scherp**)
9. Van het Latijnse werkwoord *invadere* is het Nederlandse woord ‘invasie’ afkomstig. Wat is een synoniem voor ‘invasie’? (**aanval**)	